Vüsalə Yavər qızı Nağıyeva
Bakı Avrasiya Universiteti, dosent
E-mail: vusalanaghiyeva@gmail.com

Yusif Elçin oğlu Süleymanov
Bakı Avrasiya Universiteti, magistr
E-mail: syusif523@gmail.com

AZƏRBAYCANIN MÜASİR SƏNAYE SİYASƏTİNİN ƏSAS İSTİQAMƏTLƏRİ

Xülasə

Qlobal iqtisadiyyatda baş verən dəyişikliklər kontekstində ölkədə sənayenin inkişafı potensialı və ondan səmərəli istifadə üzrə beynəlxalq təcrübənin töyrənilməsi məsələləri diqqət mərkəzində saxlanılır.Bu baxımdan ölkənin neft-qaz sektorundan asılılığını azaltmaq üçün həyata keçirilən sənaye diversifikasiyası strategiyaları, iqtisadiyyatın qeyri-neft sektorunun inkişafı istiqamətləri, sənaye parklarının yaradılması, innovativ istehsal sahələrinin təşkili və rəqəmsal iqtisadiyyatın formalaşdırılması imkanları araşdırılmalıdır.

Təqdim olunan elmi məqalədə "Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər" çərçivəsində sənaye siyasətinin təkmilləşdirilməsi perspektivləri araşdırılır. Burada əsas məqsəd Azərbaycanın müasir sənaye siyasətinin əsas istiqamətlərini sistemli şəkildə təhlil etmək, əldə olunmuş nəticələri qiymətləndirmək və qarşıda duran perspektivləri müəyyənləşdirməkdir.

Açar sözlər: sənaye, diversifikasiya, innovasiya, istehsal, rəqəmsal transformasiya, rəqabət.

UOT: 338.
JEL: O14
DOI: https://doi.org/ 1054414/PAAI8975

Giriş

Müasir dövrdə Azərbaycanın iqtisadi inkişafının mühüm prioritetlərindən biri sənaye sektorunun diversifikasiyası və rəqabətqabiliyyətliyinin artırılmasıdır. Ölkə iqtisadiyyatının neft-qaz sektorundan asılılığı, qlobal enerji bazarlarında qiymət dəyişkənliyinin yaratdığı risklər və davamlı inkişaf hədəfləri sənaye siyasətinin yenidən formalaşdırılmasını zəruri etmişdir. Son onillikdə Azərbaycan hökuməti tərəfindən qəbul edilmiş strateji sənədlər və həyata keçirilən islahatlar məhz sənaye sahəsinin struktur transformasiyasına, innovativ inkişafa və qlobal dəyər zəncirlərində iştirakın genişləndirilməsinə yönəlmişdir.

Azərbaycanın müstəqillik dövründə sənaye siyasətinin inkişafını bir neçə mərhələyə bölmək olar. 1991-1995-ci illəri əhatə edən ilkin mərhələdə postsovet makroiqtisadi böhranı və Ermənistanla müharibə şəraitində əsas diqqət mövcud sənaye potensialının qorunmasına yönəlmişdir. 1995-2005-ci illəri əhatə edən ikinci mərhələdə neft strategiyasının həyata keçirilməsi və ilk struktur islahatların aparılması baş vermişdir. 2005-2014-cü illəri əhatə edən üçüncü mərhələdə neft gəlirlərinin artması fonunda qeyri-neft sektorunun inkişafına dair ilk sistem xarakterli tədbirlər həyata keçirilmiş, regional sənaye mərkəzlərinin yaradılmasına başlanılmışdır.

2014-cü ildən başlayan və hazırda davam edən dördüncü mərhələdə isə qlobal neft qiymətlərinin kəskin azalmasının yaratdığı məcburiyyət və yeni çağırışlar kontekstində sənaye siyasətinin köklü transformasiyası baş vermişdir. Bu mərhələdə əsas diqqət innovasiya əsaslı sənaye strukturunun formalaşdırılmasına, rəqabətqabiliyyətli qeyri-neft məhsullarının istehsalına və ixracına, eləcə də dördüncü sənaye inqilabının tələblərinə uyğun olaraq rəqəmsal transformasiyanın həyata keçirilməsinə yönəlmişdir [11, s.47].

Azərbaycanın müasir sənaye siyasətinin mühüm istiqamətlərindən biri iqtisadiyyatın neft-qaz sektorundan asılılığını azaltmaq məqsədi ilə sənayenin diversifikasiyası və qeyri-neft sektorunun inkişafıdır. Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatlarına əsasən, 2015-2023-cü illər ərzində qeyri-neft sənayesinin Ümumi Daxili Məhsulda payı 8.8%-dən 14.6%-ə qədər, qeyri-neft sənayesi məhsullarının ixracı həcmi isə 2.9 dəfə artmışdır [12].

Həmin dövrdə sənayenin diversifikasiyası istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər arasında aşağıdakıları qeyd etmək olar:

- Yüksək əlavə dəyər yaradan emal sənayesi sahələrinin (kimya, neft-kimya, metallurgiya, maşınqayırma, elektrotexnika, elektronika, yüngül və yeyinti sənayesi) inkişafı;
- Regional sənaye potensialının aktivləşdirilməsi və ərazi üzrə tarazlı sənaye strukturunun formalaşdırılması;
- İxrac potensialı olan sənaye sahələrinin prioritetləşdirilməsi və ixracyönümlü istehsalın stimullaşdırılması;
- Sənaye müəssisələri üçün vergi və gömrük güzəştlərinin tətbiqi;
- Sənaye sahəsinə investisiyaların cəlb edilməsi üçün əlverişli biznes mühitinin yaradılması [6, s.38].

Qeyri-neft sənayesinin inkişafında xüsusi əhəmiyyət kəsb edən sahələr sırasında kimya və neft-kimya sənayesi, metallurgiya, maşınqayırma, tikinti materiallarının istehsalı, qida sənayesi, yüngül sənaye, əczaçılıq və mebel istehsalını qeyd etmək olar. Təkcə 2023-cü ildə qeyri-neft sektorunda kimya sənayesi 12.3%, metallurgiya 18.5%, tikinti materiallarının istehsalı 9.7%, qida sənayesi 7.9% artım nümayiş etdirmişdir [12],

Azərbaycan Respublikasının sənaye siyasətinin mühüm tərkib hissəsi sənayeləşmənin sürətləndirilməsi və sənaye istehsalının səmərəliliyinin artırılması məqsədi ilə sənaye parkları və sənaye məhəllələrinin yaradılmasıdır. Bu yanaşma sənaye istehsalının klasterləşməsinə, infrastruktur xərclərinin optimallaşdırılmasına və müəssisələr arasında sinerji effektinin yaranmasına imkan verir (Nuriyev, 2020). Sənaye məhəllələri isə daha çox kiçik və orta sahibkarlıq subyektlərinin fəaliyyəti üçün yaradılmış infrastruktura malik zonalardır. Hazırda Azərbaycanda Hacıqabul, Masallı, Sabirabad və Şərur sənaye məhəllələri fəaliyyət göstərir. Bu məhəllələrdə əsasən mebel istehsalı, kənd təsərrüfatı məhsullarının email və tikinti materiallarının istehsalı müəssisələri cəmləşmişdir.

Müasir sənaye siyasətinin əsas istiqamətlərindən biri də innovativ istehsal sahələrinin və yüksək texnologiyalar sektorunun inkişafıdır. Bu istiqamətdə həyata keçirilən tədbirlər sırasında yüksək texnologiyalı müəssisələrin yaradılması, innovasiya infrastrukturunun inkişaf etdirilməsi, elmi-tədqiqat işlərinin sənaye ilə inteqrasiyasının gücləndirilməsi, innovasiyaların tətbiqinin stimullaşdırılması və insan kapitalının inkişafı xüsusi yer tutur. Hazırda Azərbaycanda informasiya-kommunikasiya texnologiyaları, alternativ və bərpa olunan enerji mənbələri, nanotexnologiyalar, biotexnologiyalar, elektron avadanlıqlar istehsalı və digər yüksək texnologiya sahələrinin inkişafına xüsusi əhəmiyyət verilir. 2023-cü ildə ölkədə informasiya və rabitə sektorunda 7.8%, elektrik avadanlıqlarının istehsalında 15.2%, kompüter, elektron və optik məhsulların istehsalında isə 11.6% artım qeydə alınmışdır [12].

Müasir dövrdə Azərbaycanın sənaye siyasətinin əsas prioritetlərindən biri rəqəmsal transformasiyanın həyata keçirilməsi və dördüncü sənaye inqilabı texnologiyalarının tətbiqidir. Rəqəmsal transformasiya sənaye müəssisələrinin rəqabətqabiliyyətliyinin artırılması, istehsal xərclərinin azaldılması və məhsuldarlığın yüksəldilməsi üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Sənaye sahəsində rəqəmsal transformasiyanın həyata keçirilməsi istiqamətində aşağıdakı tədbirlər davam etdirilir:

- ✓ Süni intellekt, böyük verilənlər (Big Data), əşyaların interneti (IoT), bulud texnologiyaları və digər rəqəmsal texnologiyaların sənaye müəssisələrində tətbiqinin stimullaşdırılması;
- ✓ Rəqəmsal infrastrukturun genişləndirilməsi və təkmilləşdirilməsi;
- ✓ Sənaye müəssisələrinin avtomatlaşdırılması və robotlaşdırılması;
- ✓ Rəqəmsal bilik və bacarıqların inkişaf etdirilməsi üçün təhsil proqramlarının həyata keçirilməsi;
- ✓ Rəqəmsal transformasiya sahəsində beynəlxalq əməkdaşlığın gücləndirilməsi [4, s.69].

Araşdırmaların gedişində əldə edilən məlumatlara əsasən, 2023-cü ildə ölkədə 150-dən çox sənaye müəssisəsində rəqəmsal transformasiya layihələri həyata keçirilmiş, 45 müəssisədə isə süni intellekt texnologiyaları tətbiq edilmişdir. Bu layihələr nəticəsində müəssisələrdə istehsal xərcləri orta hesabla 18%, enerji istehlakı 22%, zay məhsul istehsalı isə 35% azalmışdır.

Azərbaycanın müasir sənaye siyasətinin mühüm istiqamətlərindən biri qeyri-neft sektorunda ixrac potensialının artırılması və beynəlxalq bazarlara çıxışın genişləndirilməsidir. Bu məqsədlə "Made in Azerbaijan" brendinin təşviqi, ixracatçılara dövlət dəstəyinin gücləndirilməsi, beynəlxalq standartlara uyğun məhsul istehsalının təmin edilməsi və xarici bazarlarda marketinq fəaliyyətinin təşkili istiqamətində kompleks tədbirlər həyata keçirilir [8, s. 53]. Bu istiqamətində görülən əsas tədbirlər aşağıdakılardır:

- İxracyönümlü istehsalın stimullaşdırılması üçün vergi və gömrük güzəştlərinin tətbiqi;

- İxrac maliyyələşdirilməsi mexanizmlərinin tətbiqi (ixrac kreditləri, ixrac sığortası, ixrac zəmanətləri);
- Xarici bazarlarda ticarət evlərinin və nümayəndəliklərin yaradılması;
- Beynəlxalq sərgi və yarmarkalarda iştirakın dəstəklənməsi;
- İxracatçıların informasiya təminatının yaxşılaşdırılması və təlimlərinin keçirilməsi [9, s. 164].

Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin məlumatlarına əsasən, 2015-2023-cü illər ərzində qeyri-neft sektoru üzrə ixracın həcmi 2.1 milyard ABŞ dollarından 3.8 milyard ABŞ dollarına qədər artmışdır. Bu dövrdə ixrac edilən qeyri-neft məhsullarının çeşidi 1,200-dən 3,500-ə qədər, ixrac bazarlarının sayı isə 96-dan 132-yə qədər artmışdır.

Azərbaycanın sənaye siyasətinin həyata keçirilməsində maliyyə dəstəyi mexanizmləri mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bu mexanizmlər sənaye müəssisələrinin yaradılması və modernizasiyası üçün zəruri investisiyaların cəlb edilməsinə, innovativ layihələrin maliyyələşdirilməsinə və ixrac əməliyyatlarının dəstəklənməsinə xidmət edir. Düşünürük ki, əsas maliyyə dəstəyi mexanizmləri güzəştli kreditlərin verilməsi, innovativ layihələrin qrant şəklində maliyyələşdirilməsi, Azərbaycan İxrac və İnvestisiya Agentliyi (AZPROMO) tərəfindən ixrac əməliyyatlarının maliyyələşdirilməsi və beynəlxalq maliyyə qurumları ilə birgə maliyyələşdirmə layihələrinin həyata keçirilməsi ola bilər. Konkret olaraq göstərilə bilər ki, 2021-2023-cü illər ərzində Sahibkarlığın İnkişafı Fondu tərəfindən sənaye sahəsində 1500-dən çox layihəyə 650 milyon manat həcmində güzəştli kredit verilmişdir. Bu kreditlər hesabına yeni sənaye müəssisələri yaradılmış, mövcud müəssisələrin istehsal gücü artırılmış və 12 mindən çox yeni iş yeri açılmışdır.

Son illər ərzində Azərbaycanın sənaye sektorunda əhəmiyyətli inkişaf dinamikası müşahidə olunmuşdur. Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatlarına əsasən, 2015-2023-cü illər ərzində sənaye istehsalının həcmi 1.4 dəfə, qeyri-neft sənayesinin həcmi isə 2.2 dəfə artmışdır. Bu dövrdə sənaye məhsulunun ümumi həcmində qeyri-neft sektorunun payı 22.9%-dən 33.5%-ə qədər yüksəlmişdir ki, bu da diversifikasiya siyasətinin müsbət nəticələrini göstərir. Sənaye istehsalının strukturunda da əhəmiyyətli dəyişikliklər baş vermişdir. Emal sənayesinin payı 2015-ci ildəki 24.7%-dən 2023-cü ildə 31.2%-ə, elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı sahəsinin payı 5.1%-dən 6.8%-ə, su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sahəsinin payı isə 1.2%-dən 1.7%-ə qədər artmışdır [12].

Sənaye sektoruna investisiyaların cəlb edilməsi və yeni istehsal sahələrinin yaradılması Azərbaycanın sənaye siyasətinin əsas nəticələrindən biridir. 2015-2023-cü illər ərzində sənaye sektoruna 45 milyard manatdan çox investisiya yönəldilmiş, bu investisiyaların 38%-i qeyri-neft sənaye sahələrinə qoyulmuşdur. Bu dövrdə 380-dən çox yeni sənaye müəssisəsi istifadəyə verilmişdir ki, bunların da 65%-i regionlarda yerləşir.

Yeni istehsal sahələrinin yaradılması nəticəsində Azərbaycanın sənaye potensialı əhəmiyyətli dərəcədə genişlənmişdir. Son illər ərzində polad borular, elektrik avadanlıqları, məişət texnikası, tikinti materialları, kənd təsərrüfatı texnikası, avtomobil hissələri, tekstil məhsulları, əczaçılıq məhsulları və digər sənaye məhsullarının istehsalı sahəsində yeni müəssisələr fəaliyyətə başlamışdır.

Azərbaycanın sənaye siyasətinin mühüm nəticələrindən biri qeyri-neft sənaye məhsullarının ixracının artması və beynəlxalq bazarlarda rəqabətqabiliyyətliliyinin yüksəlməsidir. Rəsmi məlumatlarına əsasən, 2015-2023-cü illər ərzində qeyri-neft sənaye məhsullarının ixracı 2.9 dəfə artmışdır. Bu dövrdə ixrac edilən qeyri-neft sənaye məhsullarının çeşidi və coğrafiyası əhəmiyyətli dərəcədə genişlənmişdir [12].

Beynəlxalq İqtisadi Forum tərəfindən hazırlanan Qlobal Rəqabətqabiliyyətlilik İndeksində Azərbaycanın mövqeyi son illər ərzində yaxşılaşmışdır. 2019-cu ildə Azərbaycan sənaye innovasiyaları üzrə 13 pillə irəliləyərək 58-ci yerə çıxmışdır. Bu, sənaye sahəsində aparılan islahatların və həyata keçirilən siyasətin müsbət nəticələrini göstərir. Baxmayaraq ki, son illər ərzində bu istiqamətdə əhəmiyyətli irəliləyişlər əldə edilmişdir, hələ də sənaye müəssisələrinin texnoloji modernizasiyası, innovativ həllərin tətbiqi və elmi-tədqiqat işləri ilə istehsalın inteqrasiyası sahəsində problemlər mövcuddur. Texnoloji gerilik və innovasiya potensialının məhdudluğu problemi aşağıdakı amillərlə bağlıdır:

- ✓ Elmi-tədqiqat və təcrübi-konstruktor işlərinə ayrılan vəsaitlərin azlığı (ÜDM-in 0.2%-i) və özəl sektorun bu sahədə zəif iştirakı;
- ✓ İnnovativ startapların inkişafı üçün vençur kapitalının çatışmazlığı;
- ✓ Yüksəkixtisaslı mütəxəssislərin, xüsusilə də mühəndis-texniki işçilərin sayının azlığı;
- ✓ İntellektual mülkiyyət hüquqlarının qorunması mexanizmlərinin qeyri-təkmil olması;
- ✓ Sənaye və elm müəssisələri arasında əlaqələrin zəif olması [7, s.146].

Azərbaycanın sənaye siyasətinin həyata keçirilməsində qarşıya çıxan digər bir problem maliyyə resurslarının çatışmazlığı və investisiya mühitinin təkmilləşdirilməsi zərurətidir. Xüsusilə, kiçik və orta sənaye müəssisələrinin maliyyə resurslarına çıxışının məhdudluğu onların inkişafını və rəqabətqabiliyyətliliyini məhdudlaşdırır.

Sənaye sektorunun inkişafında infrastruktur məhdudiyyətləri və logistika problemləri də əhəmiyyətli rol oynayır. Bu problemlər xüsusilə regionlarda yerləşən sənaye müəssisələrinin fəaliyyətinə mənfi təsir göstərməklə yanaşı, yeni istehsal sahələrinin yaradılmasını və ixrac potensialının artırılmasını məhdudlaşdırır.Qeyd etmək olar ki, infrastruktur və logistika sahəsində mövcud olan əsas problemlər əsasən enerji daşıyıcılarının qiymətlərinin artımından, nəqliyyat infrastrukturunun, xüsusilə dəmir yolu və dəniz limanı infrastrukturunun qeyri-təkmil olmasından, regionlarda sənaye zonalarının yaradılması üçün kommunal infrastrukturun çatışmazlığından və rəqəmsal infrastrukturun inkişaf səviyyəsinin qeyri-bərabərliyindən ibarətdir.

"Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər" sənədi ölkənin gələcək inkişafı üçün strateji hədəfləri müəyyənləşdirir ki, bu çərçivədə sənaye sektorunun inkişafı da mühüm yer tutur. Sənəddə rəqabətqabiliyyətli iqtisadiyyatın qurulması, innovativ inkişafa əsaslanan cəmiyyətin formalaşdırılması və təmiz ətraf mühitin təmin edilməsi prioritetləri altında sənaye siyasətinin də təkmilləşdirilməsi nəzərdə tutulur.

Azərbaycanın sənaye siyasətinin təkmilləşdirilməsinin mühüm istiqamətlərindən biri beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsi və tətbiqi, eləcə də qlobal dəyər zəncirlərində iştirakın genişləndirilməsidir. Bu, ölkənin sənaye potensialının beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılmasına, rəqabətqabiliyyətliliyinin yüksəldilməsinə və ixrac imkanlarının genişləndirilməsinə imkan verəcəkdir.

Azərbaycanın sənaye siyasətinin təkmilləşdirilməsinin mühüm istiqamətlərindən biri də 44 günlük Vətən müharibəsi nəticəsində işğaldan azad edilmiş ərazilərdə sənaye potensialının bərpası və inkişafıdır. Bu ərazilərdə zəngin təbii resursların, xüsusilə də faydalı qazıntı yataqlarının, su ehtiyatlarının və kənd təsərrüfatı üçün əlverişli torpaqların mövcudluğu sənaye sektorunun inkişafı üçün əlverişli şərait yaradır. İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə sənaye potensialının bərpası və inkişafı istiqamətində aşağıdakı tədbirlərin reallaşdırılması məqsədəuyğun sayılır:

- Dağ-mədən sənayesinin, metallurgiya, tikinti materialları istehsalı, qida sənayesi və digər sahələrin inkişafı;
- "Yaşıl enerji" zonasının yaradılması və alternativ enerji mənbələri əsasında sənaye istehsalının təşkili;
- "Ağıllı şəhər" və "ağıllı kənd" konsepsiyasına uyğun olaraq müasir sənaye infrastrukturunun yaradılması;
- İnnovativ istehsal sahələrinin formalaşdırılması və yüksək texnologiyaların tətbiqi.

Azərbaycanın müasir sənaye siyasətinin əsas istiqamətlərinin təhlili göstərir ki, son illər ərzində bu sahədə əhəmiyyətli dəyişikliklər baş vermiş və müsbət nəticələr əldə edilmişdir. Ölkə iqtisadiyyatının diversifikasiyası, qeyri-neft sektorunun inkişafı, innovativ istehsalın təşviqi, rəqəmsal transformasiyanın həyata keçirilməsi və ixrac potensialının artırılması istiqamətində kompleks tədbirlər görülmüşdür. Bu siyasətin nəticəsi olaraq sənaye istehsalının strukturunda qeyri-neft sektorunun payı artmış, yeni istehsal sahələri yaradılmış, emal sənayesi inkişaf etmiş və ixrac potensialı genişlənmişdir. Sənaye parkları və sənaye məhəllələrinin yaradılması müəssisələrin klasterləşməsinə və infrastruktur xərclərinin optimallaşdırılmasına imkan vermişdir. Bununla belə, Azərbaycanın sənaye siyasətinin həyata keçirilməsi prosesində bir sıra problemlər və çağırışlar da mövcuddur. Bunların sırasında texnoloji gerilik və innovasiya potensialının məhdudluğu, maliyyə resurslarının çatışmazlığı, infrastruktur məhdudiyyətləri və logistika problemlərini qeyd etmək olar. Bu problemlərin həlli üçün kompleks tədbirlərin görülməsi, beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsi və tətbiqi, eləcə də sənaye siyasətinin təkmilləşdirilməsi zəruridir.

Yuxarıda qeyd olunanları yekunlaşdıraraq qeyd etmək olar ki, Azərbaycanın müasir sənaye siyasətinin əsas istiqamətləri ölkənin uzunmüddətli inkişaf hədəflərinə, qlobal iqtisadi çağırışlara və milli maraqlara uyğun olaraq formalaşdırılmışdır. Bu siyasətin səmərəli həyata keçirilməsi Azərbaycanın iqtisadi potensialının güclənməsinə, rəqabətqabiliyyətli sənaye sektorunun formalaşmasına və əhalinin rifah halının yüksəlməsinə töhfə verəcəkdir.

ƏDƏBİYYAT SİYAHISI:

1. Abbasov, Ə. (2023). Azərbaycanda sənaye müəssisələrinin maliyyə resurslarına çıxış imkanları: problemlər və perspektivlər. İqtisadiyyat və İdarəetmə, 25(2), 45-62.

2. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 2 fevral tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər". Bakı.

3. Ələsgərov, F. (2021). Azərbaycanda sənaye sahəsində tətbiq edilən vergi və gömrük güzəştlərinin səmərəliliyinin qiymətləndirilməsi. İqtisadi və Siyasi Elmlər Jurnalı, 1(2), 76-89.

4. Əliyeva, N. (2023). Azərbaycan sənayesində rəqəmsal transformasiya prosesləri: nailiyyətlər və çağırışlar. Rəqəmsal İqtisadiyyat və İnnovasiyalar, 7(1), 55-74.

5. Əlizadə, A. (2022). Azərbaycanda sənaye müəssisələrinin rəqabətqabiliyyətliliyinə təsir edən infrastruktur amilləri. İqtisadi və Siyasi Araşdırmalar Jurnalı, 2(3), 42-58.

6. İbrahimov, F. (2022). Azərbaycanda sənaye sektorunun diversifikasiyası: nailiyyətlər və prespektivlər. İqtisadiyyat və İdarəetmə, 24(1), 28-45.

12. www.stat.gov.az

7. Qasımova, L. (2021). Azərbaycanda sənaye siyasətinin institusional mexanizmləri. Bakı: İqtisad Universiteti Nəşriyyatı.

8. Quliyev, E. (2022). Azərbaycanda innovativ sənayenin inkişaf perspektivləri. İnnovasiya və Texnologiyalar Jurnalı, 3(2), 45-62.

9. Quliyev, F. (2023). Azərbaycanda yeni sənaye sahələrinin yaradılması və inkişafı tendensiyaları. Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin Elmi Xəbərləri, 11(1), 122-138.

10. Məmmədova, S. (2023). Azərbaycan sənaye müəssisələrinin qlobal dəyər zəncirlərində iştirakı: imkanlar və çağırışlar. Qloballaşma və İqtisadi İnkişaf, 5(2), 75-92.

11. Musayev, A. (2020). Azərbaycan iqtisadiyyatı: diversifikasiya və modernizasiya.

Вусала Явар гызы Нагиева
Бакинский Евразийский Университет, доцент

Юсиф Елчин оглы Сулейманов
Бакинский Евразийский Университет, магистрант

ПРОМЫШЛЕННАЯ ПОЛИТИКА АЗЕРБАЙДЖАНА И НАПРАВЛЕНИЯ ЕЕ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ

Резюме

В условиях изменений, происходящих в мировой экономике, в центре внимания находится потенциал развития промышленности страны и заимствование международного опыта по его эффективному использованию. В этой связи следует рассмотреть стратегии промышленной диверсификации, реализуемые для снижения зависимости страны от нефтегазового сектора, направления развития ненефтяного сектора экономики, создание индустриальных парков, организацию инновационных производств, возможности формирования цифровой экономики.

В представленной научной статье рассматриваются перспективы совершенствования промышленной политики в рамках «Азербайджан 2030: Национальные приоритеты социально-экономического развития». Основной целью здесь является системный анализ основных направлений современной промышленной политики Азербайджана, оценка достигнутых результатов и определение дальнейших перспектив.

Ключевые слова: *промышленность, диверсификация, инновации, производство, цифровая трансформация, конкуренция.*

Vusala Yavar NAGHİYEVA
Baku Eurasia University, associate professor

Yusif Elchin SULEYMANOV
Baku Eurasia University, master's student

AZERBAİJAN'S İNDUSTRİAL POLİCY AND DİRECTİONS OF İTS İMPROVEMENT

Summary

In the context of changes in the global economy, the issues of industrial development potential in the country and the adoption of international experience in its effective use are in the spotlight. In this regard, the industrial diversification strategies implemented to reduce the country's dependence on the oil and gas sector, the directions of development of the non-oil sector of the economy, the creation of industrial parks, the organization of innovative production areas and the opportunities for forming a digital economy should be examined.

The presented scientific article examines the prospects for improving industrial policy within the framework of "Azerbaijan 2030: National Priorities for Socio-Economic Development". The main goal here is to systematically analyze the main directions of modern industrial policy of Azerbaijan, evaluate the results achieved and determine the prospects ahead.

Keywords: *industry, diversification, innovation, production, digital transformation, competition.*